

Relatoria de la jornada

Caus i esplais, claus d'una ciutat educadora
Aliances entre l'associacionisme educatiu i els centres educatius

4 de maig 2023

En col·laboració amb el Consell Educatiu Municipal de Barcelona

PRESENTACIÓ	3
OBJECTIUS DE LA JORNADA	3
DESENVOLUPAMENT DE LA JORNADA	4
PONÈNCIA A CÀRREC DE MIQUEL ÀNGEL ESSOMBA	4
TAULA RODONA	9
1. FUNCIONAMENT INTERN DE LES ENTITATS I LA SEVA TASCA EDUCATIVA I COMUNITÀRIA	9
2. ESPAIS DIGNES	11
3. RECONeixEMENT DINS LA COMUNITAT EDUCATIVA	12
4. EL PAPER DE L'ADMINISTRACIÓ	13
5. CENTRES EDUCATIUS AMB EXPERIÈNCIES COMUNITÀRIES	14

PRESENTACIÓ

Des del [Consell de la Joventut de Barcelona](#) (CJB) en col·laboració amb el [Consell Educatiu Municipal de Barcelona](#) (CEMB) hem organitzat aquesta jornada per tal de **situar l'associacionisme educatiu dins la comunitat educativa** i reconèixer-lo com un referent clau dins les experiències d'educació comunitària.

Barcelona, com a ciutat educadora, entén que **la ciutat educa més enllà de les aules** buscant el vincle entre les escoles i els seus barris. Aquesta jornada és un inici per abordar els reptes en les **aliances entre l'associacionisme educatiu i els centres educatius** per tal de contribuir en la construcció de comunitats educatives més fortes, diverses i obertes als barris.

Es tracta d'una iniciativa que respon al marc d'**entendre i abordar l'educació de forma 360** i aposta per treballar en l'obertura de les portes dels centres educatius a l'associacionisme educatiu. Esdevé una oportunitat per "connectar els projectes educatius del centre amb projectes educatius comunitaris de més abast, fomentant la coordinació i la interdependència entre els agents a través de xarxes educatives, i convertint els centres en veritables equipaments educatius de la comunitat i per a la comunitat" ("Barris educadors: expansió comunitària" del CEMB).

OBJECTIUS DE LA JORNADA

- Donar a conèixer la realitat de l'associacionisme educatiu de base comunitària i posar en valor la tasca educativa i comunitària que du a terme als seus barris.
- Compartir bones pràctiques d'educació comunitària per part de l'associacionisme educatiu i dels centres educatius.
- Debatre al voltant dels reptes en les aliances entre l'associacionisme educatiu i els centres educatius.

DESENVOLUPAMENT DE LA JORNADA

PONÈNCIA A CÀRREC DE MIQUEL ÀNGEL ESSOMBA

Titulars/ idees principals

Introducció i context

Vivim en una societat amb una regressió en drets i llibertats, amb un enfocament individualista, i poc democràtic on no es promouen els valors de la participació. En aquest context, resulta molt **difícil fomentar relacions comunitàries** i no es poden abordar des de la simplificació.

Tot i això, és evident que hi ha persones preocupades per les dinàmiques de la societat, i per tant per **trobar elements de transformació i de canvi**.

En el marc de la jornada, abordarem aquests elements de **transformació i de canvi en el context de l'educació formal i de l'educació en el lleure, i la possibilitat de crear un engranatge que faci avançar els dos vessants de l'educació cap a un camí conjunt**.

Marc legal i reconeixement

No podem afirmar que estiguem en un país que menysté al lleure, no obstant és evident que **la relació entre els àmbits de la política i l'educació no operen amb l'eficàcia desitjable**.

A Catalunya, la normativa reconeix el valor educatiu dels caus i els esplais, la Llei **12/2009, del 10 de juliol, d'educació empara el dret al lleure**. Celebrar aquesta jornada, doncs, és estar complint la llei

- LLEI 12/2009, del 10 de juliol, d'educació
 - Article 19. Comunitat educativa i comunitat escolar
 - 1. La **comunitat educativa** és integrada per totes les persones i les institucions que intervenen en el procés educatiu. En formen part els alumnes, les famílies, el professorat, els professionals d'atenció educativa i el personal d'administració i serveis, l'Administració educativa, els ens locals i els agents territorials i socials i les associacions que els representen, i també els col·legis professionals

de l'àmbit educatiu, **l'associacionisme educatiu**, les entitats esportives escolars i els professionals, empreses i entitats de lleure i de serveis educatius

- Article 39. Educació en el lleure
 - 1. El sistema educatiu reconeix i incorpora el caràcter educatiu de les **activitats de lleure**, especialment el **compromís** i la **transmissió de valors**. Aquestes activitats es poden articular entre els centres educatius i els ens locals, les famílies i les associacions en què s'agrupen i les entitats, associacions i empreses d'educació en el lleure, en els diferents territoris
- Article 41. Foment de l'equitat en l'educació en el lleure
 - Les administracions públiques han d'establir **mesures de foment** per a garantir que tots els alumnes puguin participar en els plans i programes socioeducatius i en les **activitats d'educació en el lleure** en condicions d'equitat, sense discriminació per raons econòmiques, territorials, socials, culturals o de capacitat.

A escala mundial, els **Objectius de Desenvolupament 2030** de l'ONU recullen en l'objectiu número 4 "Garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge permanent per a tothom". Aquest objectiu no només fa referència a les escoles i instituts, sinó a tot el que ofereix oportunitats d'aprenentatge.

Per què fem aquesta jornada?

Perquè existeix una **falta de sinergia entre les escoles i les entitats educatives**.

Tot i que no hi ha un conflicte directe entre elles, cal reconèixer que sovint se les considera com a peces separades d'un engranatge més gran. **És necessari identificar quines dinàmiques han contribuït a construir aquesta relació fragmentada.**

Els punts de partida, els objectius i la metodologia no són compartits entre les escoles i les entitats de lleure. A més, hi ha diferències en la manera com s'aborda la lectura i l'atenció als infants. A les escoles, se solen concebre els infants, adolescents i joves des d'una

perspectiva diferent de la dels caus i esplais. Això és saludable i necessari, però seria òptim que **les perspectives es complementessin per tal d'enriquir-se mútuament.**

Quines en són les causes?

Aquesta situació es deu a una sèrie de factors que afecten les habilitats i competències de les dues parts involucrades. Entre les causes destaquen:

1. *Desigualtat de poder:* A la comunitat educativa, **l'escola és l'agent amb més poder**, creant un desequilibri evident entre les escoles i les entitats de lleure. Aquesta desigualtat es deu a diversos factors:
 - a. L'escolarització és un **dret fonamental i universal, legalment reconegut i garantit** per l'administració. En canvi, l'educació en el lleure no està protegida per cap llei que obligui l'administració a assumir-ne ni a responsabilitzar-se del desenvolupament obligatori d'aquesta.
 - b. Les escoles disposen d'una **estructura administrativa i econòmica** important que garanteix el compliment d'aquest dret.
 - c. Les escoles ofereixen una **formació acreditada** que permet a l'alumnat seguir estudis postobligatoris, accedir al mercat laboral, entre altres. En canvi, l'educació en el lleure no compta amb cap titulació que acrediti la formació i els aprenentatges adquirits en aquests espais.

Aquests factors contribueixen a la disparitat de poder entre les escoles i les entitats de lleure i a la manca de reconeixement i suport institucional per a l'educació en el lleure.

2. *Aprenentatges i transmissió de valors:* Els espais de lleure proporcionen una transmissió de valors i aprenentatges significatius. **Les entitats de lleure tenen un impacte més profund en el desenvolupament de caràcter, valors i pensaments que l'escola.** No obstant això, aquest impacte sovint queda invisibilitzat, ja que l'enfocament formal de l'escola té més prominència que la influència positiva que el lleure deixa en nosaltres.
3. *Abordatge de les desigualtats:* **Les escoles assumeixen un paper rellevant en l'abordatge de les desigualtats**, pel fet que són referents en aquesta temàtica i

exerceixen un paper fonamental en l'activació de mesures d'educació inclusiva, plans d'igualtat i altres iniciatives.

D'altra banda, les entitats de lleure enfronten més dificultats per gestionar les desigualtats. Sovint, aquests espais tendeixen a ser homogenis des d'una perspectiva socioeconòmica o de classe, la qual cosa pot limitar les oportunitats d'inclusió i participació per a aquells que provenen de contextos més desfavorits.

Com podem sortir-nos-en?

És essencial que les escoles comencin a reconèixer i valorar el treball educatiu realitzat per les entitats de lleure. Al mateix temps, les entitats de lleure han de treballar per arribar a un públic més ampli i assegurar que representin tota la societat del territori.

Un repte actual per a les entitats de lleure és poder expandir-se en entorns econòmicament desfavorits, però això requereix el suport de la comunitat educativa per garantir el seu desenvolupament adequat. **Seria una combinació virtuosa si aquests dos àmbits poguessin enriquir-se mútuament amb les fortaleses de les altres, treballant conjuntament com un tàndem.**

En termes metodològics, ja s'han produït **processos de contaminació** mútua a través d'activitats com colònies, activitats extraescolars, monitoratges, entre altres. Això és molt positiu, però també és important establir processos de formalització, rigor i millora dels continguts de lleure per tal de qualificar-lo.

Per plantejar un pla de treball conjunt entre escoles i entitats de lleure, és necessari crear un **sentiment de comunitat**, amb un **projecte compartit** i sentit per les persones que en formen part, i amb la voluntat de col·laborar-hi activament.

Crear comunitat

Gomà (2008) feia les següents afirmacions respecte al concepte de comunitat

- Es reconeix capacitat de ser **subjecte i protagonista d'accions i decisions**, amb voluntat **d'incidir en el canvi i en la millora de les condicions de vida** de les persones que en formen part.
- Entre les persones que integren el grup hi ha **consciència de pertinença**, és a dir, d'un cert grau d'integració subjectiva en una identitat comunitària compartida.
- Es donen mecanismes i processos, més o menys formalitzats, d'interacció i suport social, és a dir, de pautes de **vinculació mútua i reciprocitat quotidiana**.
- Es produeix un **arrelament a un territori**, a un cert espai compartit que s'articula a agents, instruments i continguts per a l'acció. Un espai físic, una geografia, que incorpora significats de pertinença.

La comunitat ha de ser l'espai on ser i sentir-nos protagonistes, ha de ser un espai de consciència de pertinença i on es desenvolupin mecanismes i processos de relació que condueixin cap al vincle i la reciprocitat.

Per poder avançar en el desenvolupament de processos de construcció més efectius, és crucial tenir en compte diferents fases i elements clau:

- És essencial establir **objectius compartits**, el que implica la creació d'espais que permetin identificar les necessitats i obrir l'oportunitat de manifestar expectatives. A més, és important realitzar una retroalimentació constant per assegurar que les finalitats estiguin compartides per totes les parts involucrades.
- Per a una col·laboració exitosa, és necessari fomentar **relacions horitzontals**, tant amb els participants com amb les seves famílies. Això es pot aconseguir mitjançant la implicació activa de totes les parts en els processos i l'obertura de canals de comunicació amb professionals externs. És fonamental desdibuixar la simetria de poder per garantir una participació igualitària i enriquidora.
- Els **processos reflexius** també són indispensables per al creixement i la transformació. Cal establir espais de reflexió col·lectiva que permetin prendre consciència dels processos i intercanviar informació entre els participants. A través de grups de debat, grups de discussió i altres formes de compartir, decidir i debatre, es pot assolir la transformació necessària per a les comunitats i els barris.
- En últim lloc, és vital implementar mecanismes de **transformació efectiva**. Això inclou establir un sistema de valoració diferent que reconegui els progressos

realitzats, ritualitzar i simbolitzar els canvis obtinguts, així com comunicar i compartir els resultats amb la comunitat en general. Això permetrà mantenir la motivació i la implicació de tots els participants en el procés de transformació.

És important tenir en compte que aquests tipus de processos requereixen temps i paciència. És necessari comprendre que la jornada d'avui és només un punt de partida i que s'inicia un procés que es desenvoluparà en el llarg termini. És realista esperar resultats tangibles en un termini de sis a vuit anys. **Cal mantenir una actitud realista i conscient del temps que pot trigar a veure els canvis i els efectes de les accions empreses a mitjà termini.**

TAULA RODONA

1. FUNCIONAMENT INTERN DE LES ENTITATS I LA SEVA TASCA EDUCATIVA I COMUNITÀRIA

Actualment, a la ciutat de Barcelona hi trobem 136 entitats de lleure (56 agrupaments i 80 esplais). S'hi agrupen:

- Quasi **12.000 infants i adolescents** (11.980 en dades del 2023), els quals participen de les entitats d'associacionisme educatiu de la ciutat setmanalment.
- Més de **2.000 joves** (2.422 joves en dades del 2019) que fan de caps i monitores voluntàriament al llarg de l'any.

Aquestes entitats formen part de la base del **teixit associatiu de la ciutat promovent la transformació social a través de l'educació**. Es tracta d'entitats liderades per persones joves de manera autogestionada i organitzades assembleàriament. Duen a terme activitats els dissabtes a la tarda, sortides de cap de setmana i campaments, colònies i rutes en els períodes de vacances.

Titulars/ idees principals

- Formar part de l'equip de monitores i caps és una **acció política** per a la gran majoria de les membres. Participar, tenir incidència a l'entorn i apostar per a la **transformació social des de l'educació**.

- Les entitats de lleure són **revolucionàries i transformadores**, ho són des dels objectius, la metodologia, i la manera d'organitzar-se. Fer-ho voluntàriament, sense ànim de lucre, de manera autoorganitzada, horitzontal i assembleàriament.
- Funcionar d'aquesta manera és ensenyar als infants, adolescents i joves que hi ha altres maneres d'organitzar-se, és ensenyar l'existència d'alternatives d'organització diferents de les hegemòniques.
- La majoria de les monitores compaginen la seva dedicació a l'entitat amb **estudiar, treballar, i a altres espais de militància**.
- El volum de feina que comporta ser monitora no va destinat únicament a preparar les activitats de dissabte a la tarda, sinó també a altres **tasques transversals** per tirar endavant el projecte com ara formacions, reunions amb les federacions, etc.
- Les **federacions** de lleure són els **organismes que aglutina les diferents entitats de base**. Hi ha diverses de federacions en funció de la història i/o els valors d'aquestes.
- La majoria de les persones que han format part de les entitats base en un passat i ara, donen suport a aquestes donant suport a les tasques econòmiques, pedagògiques, organitzatives...
- Les federacions normalment compten amb una estructura tècnica que s'encarrega de les tasques més burocràtiques, però també tenen un **gran nombre de persones voluntàries** que ofereixen formacions, acompanyament, recursos i materials a les entitats base.
- Les **línies de treball i les accions** de les federacions les decideixen les mateixes entitats base a través de les assemblees.
- Els caus i els esplais tenen com a objectiu **educar i formar als joves a través de l'experiència comunitària**. Aquesta tasca fonamental per a la construcció d'una societat més justa i solidària, ja que els infants, adolescents i joves que hi participen se'ls ofereix una experiència a través de la qual es transmeten valors, competències i habilitats que són aplicables al dia a dia. Així, es converteixen en persones compromeses, actives, amb sentit crític i menys individualistes, capaces de contribuir al desenvolupament de la seva comunitat, del seu territori més pròxim i de la societat en general.

- L'associacionisme té repercussió als barris en tant que **fomenta el teixit social i la participació**. Fa créixer el sentiment de pertinença d'un barri o d'un territori, i això **incentiva a les mobilitzacions socials i a crear comunitat**.
- Cal **treballar en xarxa** l'administració, els centres educatius, les entitats de lleure, i la resta d'associacionisme per poder garantir que el que s'ofereix als infants tingui coherència.

2. ESPAIS DIGNES

Un dels reptes plantejats en la jornada, és la problemàtica existent amb relació a la manca de locals per a les entitats. Només **17 entitats de les 124 enquestades** a finals de l'any 2022 i principis del 2023 **compleixen les 11 condicions que des del CJB creiem que ha de tenir un espai per donar resposta a la seva realitat**. Per exemple, les últimes dades recollides mostren que un terç dels caus i espais no tenen unes dimensions adequades per dur a terme l'activitat i el 13,91% no tenen, ni espai per poder fer activitat els dissabtes.

Titulars/ idees principals

- Més enllà de tenir un espai de reunió o de poder fer-hi activitat, cal un espai que permeti crear una **identitat pròpia**, que l'espai tingui **garantida una estabilitat i continuïtat** que faciliti ser creatius i dur a terme els projectes amb garantia de qualitat
- Moltes entitats que es troben amb problemàtica de locals, malauradament, acaben destinant gairebé més temps i esforços a pal·liar la situació, que a dur a terme projectes enriquidors pels territoris i pels infants.
- Barcelona és una ciutat que està molt congestionada, no hi ha espais per allotjar tots els caus i espais. **Si s'aposta per a garantir el dret a lleure, s'ha de garantir un espai per poder dur a terme la tasca educativa**.
- Davant d'aquesta evident problemàtica, i en el marc de la jornada i d'abordar l'educació de forma 360, s'aposta per **treballar en l'obertura de les portes dels centres educatius a l'associacionisme educatiu**. Aquest fet pot esdevenir una oportunitat per **connectar els projectes educatius dels centres amb projectes educatius comunitaris**, i convertir els **centres en equipaments educatius de la comunitat i per a la comunitat**.

- Les escoles són espais molt ben equipats, compten amb una gran quantitat d'aules i sales, gimnàs, lavabos, patis, sorrals i espais d'emmagatzematge. Aquestes característiques poden **donar resposta a les necessitats de les entitats de lleure** pel que fa a la manca d'espais per poder dur a terme les activitats dels dissabtes i poder tenir espais de reunió.
- Desenvolupar els projectes de lleure a les escoles dona a les entitats **visibilitat davant la comunitat educativa, i davant les famílies**. Apropen el lleure a famílies i infants amb realitats diferents (famílies nouvingudes, famílies sense trajectòria associativa, famílies migrades, famílies desconexades del moviment de lleure...)
- Comptar amb el suport de l'escola i el seu reconeixement, també obre les portes a què els diferents **agents que intervenen en l'infant i la família, creïn aliances entre ells**. Monitores, direcció de l'escola, mestres, monitores de menjador, educadores, entre d'altres poden fer seguiment de casos d'infants en cas de necessitat.

3. RECONeixEMENT DINS LA COMUNITAT EDUCATIVA

Més enllà d'allotjar aquestes entitats educatives en els centres educatius, el reconeixement de les entitats de lleure dins la comunitat educativa és un dels grans reptes presents. Des de l'associacionisme educatiu **es reivindica la importància de ser considerats com a agents educatius en la seva totalitat i de ser valorats pel seu paper educatiu**. També s'aposta per una major col·laboració entre l'associacionisme educatiu i l'educació formal perquè les experiències i les competències adquirides en aquestes activitats puguin ser reconegudes i valorades com a part de l'educació integral dels joves

Titulars/ idees principals

- El **poc reconeixement de la tasca de les entitats educatives per part de l'administració, i la poca voluntat política**, es veu reflectida en la manca de finançament, en la manca de locals en condicions, en la invisibilització dels mitjans de comunicació... Aquesta manca de reconeixement per part de l'administració no facilita que des d'altres esferes es reconegui la tasca dels caus i esplais.

- El reconeixement implica **facilitar la seva tasca i dotar de recursos**. Les entitats no estan acostumades al fet que se'ls hi pregunti què necessiten. A les **entitats de lleure i a les federacions** els agradaria poder estar presents en més **espais de participació i òrgans de decisió** on es prenen decisions que les afecten directament.
- Les entitats de lleure fomenten uns valors que van alineats amb aquells que es fomenten també des de les escoles. **Es tracta d'una tasca educativa que pot anar en paral·lel i que ambdós projectes es complementen i s'enriqueixen entre si.**

4. EL PAPER DE L'ADMINISTRACIÓ

Davant d'aquest escenari, i per fer front als reptes actuals, és necessari que **l'Administració tingui la capacitat de promoure canvis a través de polítiques i accions concretes que afavoreixin una educació 360** i permetin que tant les entitats com els centres, tinguin les eines i els recursos per dur a terme la seva tasca educativa i puguin oferir projectes educatius de qualitat. És necessària la **creació de xarxes d'educació comunitària que involucrin diferents agents socials.**

Titulars/ idees principals

- Com a administració local, en l'àmbit de barris i districtes és clau ser conscient de les **demandes de l'associacionisme, de les seves necessitats i oferir-los el suport i acompanyament** que sigui necessari.
- Potenciar programes com el **Pla de Barris** és important perquè permet fer un diagnòstic de les mancances i necessitats de cada territori, però el més important és que **aquestes iniciatives no caiguin en l'oblit, que tinguin continuïtat i finançament que garanteixi poder desenvolupar-los en condicions.**
- Ha d'haver-hi **voluntat política per poder impulsar projectes** que posin l'infant al centre i faciliti la coordinació entre administració, centres educatius, entitats de lleure i famílies. Que tots els agents tinguin els mateixos objectius comuns.

- Administrativament, s'han de **facilitar els processos i protocols**. Hi ha gent amb moltes ganes de canviar la mirada de les escoles, d'obrir les portes i fer-la un element més de la vida comunitària dels barris.
- Des de l'administració del Districte de Ciutat Vella, en el marc del Pla Cultural, es va crear la Comissió de Lleure Educatiu. L'objectiu d'aquest era que les entitats de lleure educatiu de Ciutat Vella, tinguessin contacte amb les altres entitats i agents del districte que estiguessin fent una tasca comunitària però des d'un altre punt de vista (mesquita, grup cultural de persones d'origen filipí, equip de Criquet...) i reconèixer altres models d'educació.
 - Quin ha estat l'impacte? **Les famílies han pogut conèixer entitats, s'han creat sinergies i han diversificat les participants dels caus i esplais apropant-se a la realitat del districte.**

5. CENTRES EDUCATIUS AMB EXPERIÈNCIES COMUNITÀRIES

Escola Els Horts

El Pla de Barris es va instaurar al barri de la Verneda la Pau amb l'objectiu de poder promocionar la cohesió i la inclusió social. L'Escola Els Horts va analitzar tant les seves necessitats com les del territori i va proposar la **creació d'una entitat de lleure al barri**.

- Des de l'escola van valorar que podrien tenir molts punts en comú amb una entitat de lleure tenint en compte **s'oferia als infants del barri una oportunitat d'aprenentatge, de treball en equip, d'autogestió**. Fomentant així el creixement i el desenvolupament personal, i la convivència.
- A l'escola ja comptaven amb diversos projectes de voluntariat, era un punt de trobada de les veïnes del barri.
- A través del **projecte Baobab**, es va poder oferir l'educació en el lleure a moltes **famílies vulnerabilitzades** del territori
- El Baobab, a més a més, també va oferir **formació** a les joves en matèria de lleure
- Va sorgir un grup de monitores que es va formar per crear l'Esplai Perifèrics. L'esplai va donar-se a conèixer al centre on van entrar a les aules a

presentar-se i van organitzar una tarda d'activitats a l'escola. D'aquesta manera les famílies van poder conèixer també el projecte.

- La pandèmia va fer que l'activitat s'aturés, un cop represa, l'esplai va fer ús de l'escola d'adults per a dur a terme el seu projecte.
- Des de l'escola Els Horts, **reivindiquen que l'esplai torni a les seves instal·lacions**, es creuen la tasca que desenvolupen i es veuen molt identificades amb el que fan
- Des de l'escola Els Horts, estan molt agraïdes amb el Pla de Barris, el projecte Baobab i l'Esplai Perifèrics per tot el que han fet pel barri.

Institut Escola Trinitat Nova

L'Institut Escola Trinitat Nova va obrir les portes el setembre del 2017 amb l'objectiu de **crear un projecte pedagògic obert a infants, adolescents i a tota la comunitat del territori**.

- Al barri de la Trinitat Nova, el 80% d'infants i joves fan vida fora del barri perquè hi ha una manca de serveis municipals al territori. En aquest context l'Institut Escola Trinitat Nova obre les portes del centre educatiu per oferir a les veïnes les instal·lacions, com ara la biblioteca, les zones esportives, el gimnàs, la sala d'audiovisuals, aules cedides per la batucada...
- Com a projecte educatiu tenen en compte **fer xarxa amb tota la comunitat que gira al voltant de l'infant** i treballar conjuntament amb el casal d'avis, el mercat, les entitats, entre d'altres agents per tal **d'oferir al barri la possibilitat de gaudir de l'escola**.
- Els interessa **potenciar el vincle** i donar a conèixer els espais del barri per tal de facilitar la inclusió de les persones nou-vingudes. Des de l'escola compten amb un **dinamitzador comunitari** que desenvolupa la tasca de posar en contacte i crear vincle les famílies i les entitats que ofereixen activitat a la zona.
- Des de l'Escola intenten **donar la volta a les problemàtiques del barri**, anant a l'arrel del problema per tal d'oferir a les veïnes les facilitats per poder fer-se seu l'espai.
 - Per exemple, s'exposa que si un grup de joves salta constantment la tanca de l'escola per poder jugar a futbol, cal anar a l'arrel del problema: no hi ha un altre espai per jugar a futbol al barri. El treball en

xarxa s'activa i a partir de les educadores de carrer es facilita al grup de joves unes claus per poder pactar horaris i que gaudeixin del pati per jugar a futbol.

- **Cada tarda**, el centre educatiu deixa de ser l'escola del barri i passa a ser un **espai per a les veïnes del barri**, l'espai "3 ulls".

rcjb
CONSELL DE LA JOVENTUT
DE BARCELONA

Maig 2023

PUNKROMIS
A.S. DE PLACA DE VILA